No. 69. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Donderdag 10 Junij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den Junij.

In de zitting van de kamer der pairs van gisteren is een brief van den minister van binnenlandsche zaken *Duchatel* ingekomen, waarin haar gemeld wordt, dat de president van den raad, maarschalk *Soult*, dien nacht ernstig ongesteld was geworden en op dien grond een uitstel van de verdere beraadslagingen over de wet op de recrutering verlangd wordt. Dit uitstel werd na eenige woordenwisselingen toegestaan. Vrij algemeen wordt het aangemerkt als te moeten dienen om een middel te vinden, opdat de pairs op de door hen gemaakte wijziging in de gezegde wet zouden kunnen terugkomen. De maarschalk *Soult* die in het doorgaan van de wet groot belang stelde, omdat de geheele nieuwe organisatie van het leger op dezelve berust, wordt gezegd hoogst verbolgen te zijn geweest over dien stap van de pairs, zoodat hij zelfs een verzoek om ontslag bij den koning zou hebben ingezonden. In de zitting van gisteren is het legitimistisch lid, de markies *de Dreux Brézé*, zoo ver gegaan van, op grond der loopende geruchten, van eene ministeriele crisis te gewagen, doch zijne woorden hadden geen verder gevolg. Intusschen leest men heden in *den Constitutionnel*.

» Het schijnt zeker dat de president van den raad, ten gevolge der zitting van eergisteren, en levendig getroffen over den uitslag van de stemming der kamer, zich naar de Tuilerien begeven heeft, om zijne demissie in 's konings handen te geven. De zamenkomst heeft lang geduurd, en men verzekert dat de maarschalk bij zijn besluit gebleven is, in weerwil van den aandrang om daarvan terug te komen. Het zou op het hoofd van het kabinet vooral een diepen indruk gemaakt hebben, dat de hertog *van Orleans*, gebruik makende van zijn regt als pair en naar zijne overtuiging de wet beoordeelende, tot tweemalen toe voor het amendement van den generaal *Ambrugeac* gestemd heeft. — Het zou ten gevolge van het bezoek op Neuilly en bij het terugkeeren ten zijnent geweest zijn, dat de maarschalk vrij ernstig ongesteld is geworden."

Daarentegen zegt het ministeriele *Journal des Débats*, dat de schorsing van de discussie in de kamer der pairs enkel veroorzaakt was door de plotselinge ongesteldheid van den maarschalk *Soult*, en dat de daaruit afgeleide gevolgtrekking van den markies *de Dreux Brézé*, nopens eene ministeriele crisis, allezins onnaauwkeurig was.

Volgens sommigen zouden de pairs door het aannemen van het amendement des generaals *Ambrugeac*, hebben willen toonen, dat zij niet willen gehouden zijn op het eind der zitting al de nog hangende wetten aan te moeten nemen, op grond dat de zitting te ver gevorderd is om op dezelve terug te komen; anderen zien in den gedanen stap eene zijdelingsche poging om eene te verleidende vermeerdering van strijdkrachten tegen te gaan.

— Gisteren avond liepen er in de salons onderscheidene geruchten nopens veranderingen en verplaatsingen onzer diplomatieke agenten. De gezant te Petersburg *de Barante* zou herwaarts terugkomen en door den heer *Casimir Perier* vervangen worden. De heer *Flahaut*, vroeger een voorstander van het vorig ministerie, zou de ambassade te Weenen van het tegenwoordig kabinet aannemen, en de heer *Saint-Aulaire* den heer *Guizot* als gezant te Londen vervangen. Voorts zeide men onder anderen nog, dat de gezant te 's Hage, de heer *Bois-le-Comte*, naar Spanje zou gaan en door den heer *Bussières* vervangen worden.

— Men heeft hier door den telegraaf de tijding ontvangen van den uitslag der stemming in het lagerhuis te Londen over het voorstel van sir *R. Peel*. De belangstelling is nu op de verdere gebeurtenissen gevestigd.

— De koningin-weduwe van Spanje, *Maria Christina*, houdt zich ijverig bezig met de zamenstelling van gedenkschriften, welke men zegt dat zeer belangrijk zullen zijn.

— Door den telegraaf heeft men uit Toulon van gisteren de volgende tijdingen nopens de tegenwoordige expeditie in Afrika ontvangen:

» De kolonne van den generaal *Bugeaud* was den 22sten op een dagmarsch afstands van Tedekemdt, waar zij den 23sten moest binnentrekken.

» Twee gevechten van weinig belang hadden onder weg plaats gehad; de Arabieren waren spoedig uiteengedreven.

» Sedert het vertrek van het leger heeft de bevolking der omstreken van Chelif, thans niet meer weêrhouden door de kalifaten van *Abd-el-Kader*, geheele troepen ossen naar Mostaganem gezonden; op een dag zijn er tot 300 paarden aangekomen.

» De gezondheid van het leger en van den Prins waren in den besten toestand.

» Men had geen stellige tijdingen van de operatien des generaals *Baraguay d'Hilliers* (die de kolonne in de provincie Algiers kommandeert); losse geruchten spreken van eenige behaalde voordeelen.

» Te Algiers en in de omstreken heerschte volkomen rust."

Uit den inhoud dezer berigten blijkt het, dat *Abd-el-Kader*, even als vroeger, ook thans weder den marsch der kolonnen niet tracht tegen te houden, maar voorzeker de gunstige gelegenheid afwacht, om de Franschen aan eene engte of een bosch onverhoeds op het lijf te vallen. De generaal *Bugeaud* wordt echter gezegd hierop voorbereid te zijn en de noodige maatregelen tegen verrassingen te hebben genomen, onder anderen, door het oprigten van een korps inlandsche éclaireurs; ook was de bagage der troepen verminderd om hunne bewegingen vlugger te maken.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

Van den 7den. — De *Moniteur Parisien* vermeldt dat de ongesteldheid van den maarschalk *Soult* gisteren nog eenige ongerustheid inboezemde, alhoewel er toch eenige verbetering in zijnen toestand opgemerkt was. De hertog *van Orleans* had een bezoek bij den maarschalk afgelegd. Andere bladen, gelijk *le Siècle*, *le Temps* en *la France* beweren, dat de maarschalk, in weêrwil van de bezoeken des hertogs *van Orleans*, bij het besluit blijft om zijn ontslag te nemen. Het *Journal des Débats* bewaart het stilzwijgen. *La Presse* zegt, dat de toestand van den maarschalk *Soult* die ongerustheid [illegible] van het voornemen zou gesproken hebben om zijne demissie te geven, maar er niet verder aan dacht — hem niet veroorloven, zou de zitting der pairs aanstaanden woensdag, tot wanneer de discussie over de recruteringswet verdaagd is, bij te wonen, en dat hij ook weinig geneigdheid hebben zou, om weder eene discussie op te vatten welke toch geen dadelijk gevolg kon hebben.

— De *Gazette des Tribunaux* vermeldt, dat men te Boulogne, bij de aankomst der Londensche stoomboot, den 2den dezer, een persoon gearresteerd heeft, die een soort van helsch werktuig overbragt, bestaande in een zestal loopen, derwijze ingerigt dat zij gelijktijdig een zich boogswijs uitspreidend vuur konden geven, en zoo kort, dat het geheele werktuig onder eenen wijden mantel kon verborgen worden. De persoon, die zich noemde *Israel Levy Lillycrap*, was een wapensmid van Bridgewater, en gaf bij het verhoor voor, dat hij zich naar Parijs had willen begeven, om zijn werktuig aan het gouvernement aan te bieden.

— De tijdingen uit Madrid tot den 31sten Mei behelzen weinig bijzonders. De cortes-zittingen leverden nog weinig van belang op; maar men verwachtte weldra belangrijke debatten, wanneer de kwestie van het voogdijschap en andere gewigtige onderwerpen ter sprake zouden komen. De regent ontving nog van alle zijden gelukwenschen, onder anderen had hij er een in zeer vleijende termen van den infant don *Francisco de Paula* ontvangen, kennelijk met het doel, om van den regent de vergunning te ontvangen om in Spanje terug te keeren.

— Ter beurze van heden (7 Junij) was de notering: 5 pCt. 116,95; 3 pCt. 77,27; Nap. r. 102,80; Spanje 24¾; Romein 103.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 6den Junij.

Uit Berlijn wordt van den 5den gemeld, dat ook Mevrouw de gravin van Nassau naar Silezie vertrokken is.

— Uit Kopenhagen meldt men, dat de beroemde *Thorwaldsen* den 20sten Mei aan boord eener koninklijke stoomboot van daar naar Rostock was vertrokken. Van daar zou hij zich over Frankfort, Parijs, Marseille en Livorno naar Rome begeven. De beroemde beeldhouwer had in een der bladen een berigt doen plaatsen, dat zijn voornemen is slechts eenige zaken in Italie af te doen, en zijne kostbare verzameling van kunstvoorwerpen naar Kopenhagen over te brengen, waar zij in het Museum moeten geplaatst worden. *Thorwaldsen* zelf zou in het volgende jaar terugkeeren en zijne overige dagen in zijn vaderland doorbrengen.

Gezegde kunstenaar is op zijne reis reeds te Berlijn aangekomen, waar de kunstenaars dier stad hem op eenen prachtigen maaltijd hebben onthaald.

— Uit Petersburg wordt gemeld dat bij eene keizerlijke ukase van den 28sten April, de grootvorst troonopvolger tot lid van den rijksraad benoemd is. — Gezegde grootvorst heeft zich met zijne jeugdige gemalin naar Moskau begeven.

— Uit eene onlangs in St. Petersburg openbaar gemaakte officiele opgave blijkt, dat de Joodsche bevolking in 17 gouvernementen des Rijks, waarin het aan de Israeliten vergund is hun verblijf te houden, 1,054,349 bedraagt, en in die gewesten 6½ ten honderd van de geheele bevolking uitmaakt. In acht gouvernementen van het koningrijk Polen en in de hoofdstad Warschau telt men op eene bevolking van 4,358,509 zielen slechts 433,646 Joden. In geen der gouvernementen zijn de Joden zoo talrijk als in Volhynie, alwaar zij het 1/15 der bevolking uitmaken, te weten op 1,314,100 zielen, 193,030 Joden. In Polen bevindt zich de talrijkste Joodsche bevolking in Warschau, alwaar zij ¼ van het gezamenlijk getal inwoners uitmaakt.

— Het onlangs tusschen de Duitsche tolvereeniging en Engeland geslotene handels- en scheepvaartstraktaat ontmoet bij voortduring een' levendigen tegenstand in Duitschland. Het is echter te denken, dat Pruissen dit verdrag 't welk toch ook vele voordeelen oplevert, en in het bijzonder voor de Pruissische reederij gunstig schijnt te wezen, zal weten in stand te houden. De beetsuiker-fabrikanten in Duitschland, welke zoo sterk hebben aangedrongen op het opzeggen van het handelstraktaat met Nederland, en welke zich van het vervallen dezer overeenkomst zoo groote voordeelen beloofden, zijn in hunne verwachtingen bitter teleurgesteld geworden door het berigt, dat de beetsuiker met den aanvang des volgenden jaars in de Duitsche tolvereeniging met eenen accijns belast zal worden.

— Prins *Felix Lichnowsky*, welke onlangs eene reis naar Parys en Londen gedaan heeft, ten einde daar, naar men verzekert, te handelen over de aangelegenheden van Don *Carlos*, is hier teruggekomen. Het schijnt, dat in het lot van den genoemden Vorst vooreerst geene verandering zal komen, vermits de groote Mogendheden nog geene onderhandelingen ter bepaalde beslechting van het Spaansche vraagstuk, geopend hebben.

— De russische gezant te Weenen, *Bailly von Tatitscheff*, is, op zijn herhaald verzoek, teruggeroepen, met behoud van een jaargeld van zeventigduizend roebels. De werkzaamheden van het gezantschap zullen voorloopig door een zaakgelastigde waargenomen worden.

— Brieven uit Napels, van den 20 Mei, melden, dat het huis *Rothschild* de leening van drie millioen dukaten, welke de Napelsche regering tot regeling der Siciliaansche aangelegenheden noodig heeft, voor deszelfs rekening zou genomen hebben. — Voor eenige dagen was weder eene nieuwe stoomboot, voor de Napelsche stoombootmaatschappij, uit Engeland aangekomen. Het getal stoombooten, 't welk thans tusschen Napels en Marseille dienst doet, bedraagt niet minder dan 17, waarvan 4 de Napelsche, 2 de toskaansche, 6 de Fransche en 5 de Sardinische vlag voeren. — Een ongeval, aan eenen jongen Duitscher overkomen, had bij alle vreemdelingen te Napels diepen indruk gemaakt. Deze, door de directie der Koninklijke munt ontboden, om daarbij als graveur werkzaam te zijn, dewijl men geen geschikt inlander daarvoor had kunnen vinden, is op zekeren avond ten acht ure, op een der levendigste pleinen, in de nabijheid der hoofdwacht, door twee onverlaten, op het onverwachts aangevallen en met dolksteken zoodanig gewond, dat hij naauwelijks het leven er afgebragt heeft. Men schrijft deze wandaad aan schandelijken naijver toe.

— Men heeft te Weenen den post uit Konstantinopel van den 19den Mei, langs den gewonen weg ontvangen, zoodat de rust in dat gedeelte van Bulgarije, waardoor de postweg loopt, niet verder scheen gestoord te zijn. De ontvangen brieven behelzen overigens geenerlei tijdingen van belang. De generaal *Jochmus* en de consuls-generaal van Rusland en Engeland te Alexandrie, de graaf *Medem* en de heeren *Hodges* (die door den consul uit Warschau, *Barnett*, staat vervangen te worden, als zijnde tot consul-generaal bij de Hanzesteden benoemd) waren in de toen afgeloopene week bij den Sultan ten gehoore toegelaten. De gezondheids-toestand te Konstantinopel was voortdurend voldoende.

Alle te Weenen ontvangen berigten stemmen daarin overeen, dat de rust in Bulgarye hersteld is.

In Thessalie, Epirus en op het eiland Candia verkrijgen, daarentegen, de zaken een meer en meer ernstig aanzien. Op gemeld eiland heeft zich een provisioneel bewind gevestigd, uit vijf personen, onder voorzitting van *A. Chacrotti*, bestaande. In eene proclamatie, door dat bewind uitgevaardigd, wordt over het achterblijven van antwoord op de aanvragen om bijstand geklaagd, welke de ontevredenen, toen reeds twee maanden geleden, aan de Engelsche, Fransche en Russische Hoven gerigt hadden, en verder tot orde, eensgezindheid en ontzag voor de regten der vreedzame turksche ingezetenen aangemaand.

Tot op de benoeming van een nieuwen gezant, heeft de Porte den hofraad *von Huszar*, een persoonlijk vriend van den tegenwoordigen turkschen minister van buitenlandsche zaken, *Rifaat-bey*, tot haren zaakgelastigde bij het Weener Hof benoemd.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8sten Junij.

Heden is de dag voor de jaarlijksche verkiezing van een gedeelte der beide kamers bepaald. De uitslag der stemming was alhier te Brussel heden middag ten drie uren nog niet bekend, maar uit Antwerpen heeft men, door middel van den telegraaf vernomen, dat de heeren *Smits*, *Rogier*, *Osy* en *Cogels*, als leden der kamer van vertegenwoordigers verkozen zijn.

— Te Gent is, in den nacht van den 4den op den 5den dezer, een hevige brand ontstaan in de katoenspinnerij van den heer *de Hemptinne*, in de Molenaarsstraat. Niettegenstaande de ijverig aangewende pogingen tot blussching van den brand, zijn alleen de naastbij gelegen gebouwen kunnen gered worden; de spinnerij, met al hetgeen zij bevatte, grondstoffen, werktuigen en gereedschappen is geheel verwoest, zonder dat het mogelijk geweest is, iets anders dan een deel der werktuigen van de kaarderij te behouden. Slechts de muren van de fraaije inrigting zijn blijven staan. Gelukkig was het weder zeer stil, hetgeen niet weinig bijgedragen heeft, om de verspreiding van het vuur voor te komen. De oorzaak van den brand is onbekend. Het geleden verlies wordt op omstreeks 100,000 franken begroot. Het geheel was bij eene der assurantie-maatschappijen te Parijs verzekerd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 9den Junij.

Uit 's Hage wordt gemeld, dat het departement van oorlog eene nieuwe organisatie zal ondergaan, dat, namelijk, elke vacature voortaan niet meer door burgerlijke, maar door militaire personen, te dien einde van hunne posten gedetacheerd, zullen vervuld worden.

— Men verneemt, dat Z. M. aan Jhr. *S. J. Sandberg van Essenburg*, als lid van den Raad van State, een eervol ontslag heeft verleend.

— Uit Nijmegen wordt thans gemeld, dat Z. M. die stad den 12den dezer met Hoogstdeszelfs tegenwoordigheid zal vereeren. Van daar zal Z. M. zich naar het hertogdom Limburg begeven.

— Dezer dagen heeft Zijne Majesteit benoemd:

Tot provincialen inspecteur in de provincie Noord-Holland, *N. F. J. van Goens*, thans titulairen inspecteur der registratie bij het departement van finantien; tot verificateur van de registratie van de eerste klasse in de provincie Zuid-Holland, om te Dordrecht te resideren, *J. J. Bauer*, thans verificateur der registratie in de provincie Gelderland; tot verificateurs van de registratie van de tweede klasse, in de provincie Gelderland, *W. Lee*, thans ontvanger der registratie te Boxmeer (provincie Noord-Braband); in de provincie Noord-Holland, *J. Stam*, thans ontvanger der registratie te Eindhoven (provincie Noord-Braband, en in de provincie Utrecht, *J. van Diest*, thans ontvanger der registratie te Edam (provincie Noord-Holland); tot ontvangers der registratie, te Nykerk, (provincie Gelderland), *W. Chevallereau*, thans in die betrekking te Druten; te Druten, *J. Thierry de Bye*, thans surnumerair der registratie in de provincie Utrecht; te Boxmeer, *G. H. A. Schöningh*, thans ontvanger der registratie te Oldenzaal; te Oldenzaal, *G. F. C. Croisset*, thans surnumerair der registratie in de provincie Overijssel; te Eindhoven, *J. F. Rousseau*, thans in die betrekking te Oirschot; te Oirschot, *E. H. F. W. Mathon*, thans te Horst; te Horst, *J. C. P. M. Pels Rijcken*, thans surnumerair der registratie in de provincie Noord-Braband; te Edam, *W. J. Langeveld*, thans ontvanger der registratie te Onderdendam; te Onderdendam, *E. D. S. Lichtenvoort*, thans in die betrekking te Oud-Beijerland; te Oud-Beijerland, *E. P. le Sage ten Broek*, thans te Harlingen; te Harlingen, *W. A. Sandt van Nooten*, thans te Coevorden, en te

Coevorden, *S. Cats*, thans surnumerair der registratie in de provincie Vriesland.

— Te 's Hage is den 7den in het locaal *Diligentia* de jaarlijksche vergadering van de broeders Vrijmetselaren gehouden, en is tevens het 25jarig grootmeesterschap van Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden gevierd. Uit alle oorden des Lands waren de broeders te zamen gekomen. Ten tien ure des avonds vereenigde men zich in den Nieuwen of Schutters Doele, alwaar een banket gegeven en menige hartelijke toast ingesteld en gedronken werd. Tot in den vroegen morgen bleven de broeders bijeen.

— Uit 's Hage meldt men ons, dat men gisteren nacht aldaar een geducht onweder gehad heeft, met zwaren hagel vergezeld.

— De hooge raad der Nederlanden heeft bepaald, dat de kamer van vacantie in dit jaar beurtelings zal worden gepresideerd door de heeren Mrs. *Antoni Willem Philipse* en *Willem Boudewyn Donker Curtius van Tienhoven*, president en vice-president respectivelijk van den hoogen raad, en voorts bestaan uit de heeren Mrs. *Jan Jacobus Loke*, *David Westenberg*, *Theodorus* baron *van Herzeele*, Jhr. *Frans Beelaerts van Blokland*, *Wolter Hendrik Hofstede*, *Edzard Reint van Welderen* baron *Rengers* en *Leonardus Antonius Lighttenvelt*, raden in den hoogen raad; — dat deze kamer hare teregtzittingen zal houden tweemaal ter week, des voormiddags ten elf ure, en wel op Vrijdag en Zaturdag, den 9 en 10, op Maandag en Dingsdag, den 12 en 13, op Vrijdag en Zaturdag, den 23 en 24, op Maandag en Dingsdag, den 26 en 27 Julij, op Vrijdag en Zaturdag, den 6 en 7, op Maandag en Dingsdag, den 9 en 10, op Vrijdag en Zaturdag, den 20 en 21, en op Maandag en Dingsdag, den 23 en 24 Augustus.

Zullende de kamer van strafzaken, na de vacantie hare zittingen weder beginnen op woensdag, den 1sten September, en de civile kamer op Donderdag, den 2den dier maand.

— Den 8sten dezer zou van Harderwijk naar het Nieuwe Diep te water vertrekken een detachement van 100 manschappen, waarbij 47 onder-officieren, volontairs, onder bevel van den met verlof naar Oost-Indie terugkeerenden 1sten luitenant der artillerie *Bacène*, en onder verder medegeleide van de 2de luitenants *Latour* en *Uhlenbeck* der infanterie en *Sickens* der artillerie, alsmede de officier van gezondheid *Mühlert*, om aldaar over te gaan op het schip *Pollux*, naar Oost-Indie bestemd.

— Men verneemt, dat de tweede luitenants *C. A. F. W. Wollweber*, van het regement jagers, *W. L. Bollaertz*, van het tweede, en *F. van Kerwich*, van het 7de regement infanterie, in hunnen rang en ancienniteit, door Z. M. zijn overgeplaatst bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indiën.

— Het *Amsterdamsche Handelsblad* behelst het volgende:

Naar men verneemt is de zoo zeer gunstige stemming der Fransche gedeputeerden ten aanzien van het handelstraktaat met Holland, gedeeltelijk toe te schrijven aan den gunstigen invloed, die door onzen achtingswaardigen gezant *R. Fagel* op vele leden van het bestuur en der Kamer wordt uitgeoefend, en is Zijne Exc. in zijne prijzenswaardige pogingen krachtdadig ondersteund door vlugschriften en ophelderingen, vervaardigd door den heer *W. H. Lans*, curator der weeskamer te Suriname, doch zich thans tijdelijk te Parijs bevindende; gemelde heer heeft zich, meermalen door zijne geschriften bij den Nederlandschen handel verdienstelijk gemaakt.

— Mgr. de bisschop van Gent heeft aan Mgr. *Antonucci*, voormaligen Pauselijken zaakgelastigde in Holland, eenen herderlijken ring ten geschenke gezonden, als een blijk van erkentelijkheid voor de diensten, welke laatstgenoemde prelaat met even veel ijver als wijsheid aan het Zeeuwsche gedeelte van het bisdom van Gent sedert acht jaren heeft bewezen.

De Engelsche brieven van Zondag morgen behelzen geen ander nieuws, dan dat den vorigen avond een Kabinetsraad was zamengeroepen, om te overwegen wat de Ministers in de tegenwoordige omstandigheden, na de aanneming der motie van sir *R. Peel*, te doen hadden. Het gerucht wilde dat het Parlement den 12 of 16 dezer ontbonden zou worden. Lord *J. Russell* bevond zich, naar men zeide, ernstig ongesteld, zoodat het te bezien stond, of hij, volgens zijne belofte, den 7den aan het huis de beslissing der regering zou kunnen mededeelen. De uitslag der jongste beraadslagingen had eenen diepen indruk gemaakt, en de voortreffelijke wijs, waarop sir *R. Peel* zijn voorstel ontwikkeld en verdedigd heeft, heeft zijne populariteit bij de volksmenigte zeer doen aangroeijen. Een duidelijk bewijs ontving hij hiervan na den afloop der stemming, toen hij, naar zijne woning terugkeerende, en door de volksmenigte herkend zijnde, met groot gejuich begroet en tot aan zijn huis begeleid werd.

— Men begint zich in Engeland nu ook over het lang achterblijven der Noord-Amerikaansche stoomboot *Britania* te verontrusten.

— Zaturdag waren de 3 pCt. gec. $89\frac{5}{8}$ voor rekening; Rusland $113\frac{1}{4}$; Spanje $23\frac{5}{8}$ en $\frac{3}{4}$; Ned. 5 pCt. 100.

DE PROVINCIE ALGIERS.

(*Vervolg van N°. 66.*)

Men heeft dikwijls den voorslag gedaan om militaire koloniën daar te stellen: men zou daarmede eene proef kunnen nemen in het gebergte tusschen Blidah en Fondouck. Alvorens zou men echter de plaatselijke gesteldheid, met betrekking tot hare gezondheid, moeten onderzoeken en er vervolgens eene kolonie vestigen van lieden uit de veroordeelden gekozen, of van uit de dienst ontslagenen; en zoo het dengeen die het bevel over hen bekwam, niet aan schranderheid en kloekheid hapert, zal hij deze proef weldra doen gelukken.

De mobiele kolonnen zouden in zoodanig etablissement talrijke hulpmiddelen vinden, en de wegen door deze lieden in weinig jaren tijds in het gebergte aangelegd, zouden er overvloed en leven aanbrengen.

Laat ons thans een oog slaan op de expeditiën tot dusver in Algerie ondernomen, en die voor het meerendeel, onder de verschillende gouverneurs, den uitslag niet gehad hebben dien men er van verwachtte.

Wat is de oorzaak dat de resultaten zoo zeer bij de opgevatte hoop afsteken?

Naar mijn gevoelen zijn bijna alle onze expeditiën mislukt. De eerst ondernomene, aangezien de tijd om tot aan gene zijde van Sahel door te dringen, nog niet gekomen was; de latere, uit hoofde dezelve de regte middelen ontbraken om vrucht te dragen.

Met der daad, wil men dat eene expeditie tot groote en nuttige gevolgen leidt, dan moet men haren duur berekenen naar den tijd die vereischt wordt om den vijand beslissende slagen toe te brengen; hij moet krachtdadig achtervolgd worden; men moet verscheidene zijner korpsen gedwongen hebben om genade te smeeken; de stammen moeten gestraft worden voor hunne aanvallen op onze kolonnen, en eens voor goed weten, dat het vergoten bloed eens Franschmans eene verschrikkelijke wraak vordert, en dat *Abd-el-Kader* buiten staat is om hen tegen die wraak te beschermen. Dan alleen zal onze heerschappij zich voor goed in het noorden van Afrika vestigen; want de Arabieren zullen slechts voor onze onvermoeide veerkracht zwichten. Wanneer de gouverneurs met eene vaste hand het hun door den koning en het vaderland toevertrouwde zwaard houden, en wanneer zij even regtvaardig zijn, zoo voor den Europeaan als voor den inboorling, dan zal deze laatste weldra tot onderwerping gebragt zijn.

Gedurende de gebeurtenissen van 1839 zijn niet de Arabieren van Frankrijk afgevallen, maar Frankrijk, of liever zijn vertegenwoordiger heeft de Arabieren zonder bescherming gelaten: „Bescherm ons — zeiden zij — tegen de dwingelandij van *Abd-el-Kader*; wij zullen met uwe soldaten strijden; wij zullen onze dorpen en onze eigendommen verdedigen.” In plaats van deze roepstem te beantwoorden, liet men hen aan zich-zelven over. Verscheidene der getrouwste stammen zijn ontwapend geworden, door *Abd-el-Kader* uitgeplunderd, en de mannen tot veehoeders weggevoerd. Wat zouden wij in het vervolg kunnen verlangen van eene bevolking, die wij geen bijstand konden verleenen? Hoeveel rampen hebben niet sommige ongelukkigen geleden, die in de Sahel-bergen omzwierven, toen zij het in de vlakte niet meer konden uithouden.

Er is genoeg bloed der inlanders vergoten geworden. Na eene sterke, wel georganiseerde expeditie, moet men afzien van dat noodlottig verdelgen, en vergiffenis schenken aan al degenen, die, ter goeder trouw onze afdoende bescherming komen inroepen. De wraak heeft haren tijd gehad; zij was wettig; het uur van gedoogzaamheid moet op zijne beurt slaan.

Deze korte woorden moesten voorafgaan, tot verklaring der denkbeelden die ik verder zal ontwikkelen.

Meermalen heb ik verdienstelijke militairen hooren zeggen: „dat men om den oorlog in Afrika te voeren, vooral om de Arabieren te bereiken, even vlug en ligt als zij moest zijn. Nemen wij dan — zeiden zij — berghouwitsers mede; laten wij het grof geschut achterwege; sleepen wij geen groote en lastige konvooijen achter ons mede; in één woord, wij moeten ligt en vlug in onze bewegingen zijn.”

Deze theorie heeft mij aanvankelijk ook ingenomen, gelijk zij nog wel anderen wegsleept; maar hoedanig is de uitslag geweest?

Alle oude gewoonten latende varen, hebben wij onze soldaten met levensmiddelen voor zes, acht en negen dagen beladen. Muilezels, uit Frankrijk overgevoerd, hebben aanzienlijke sommen gekost, en deze bovenmatig beladen dieren hebben slechts met moeite onze kolonnen kunnen volgen. Meer dan de helft werd op zekere expeditiën gekwetst, en men weet dat de muilezels spoedig bezwijken, wanneer zij eenmaal gekwetst zijn. Ieder muilezel kan op de lange marschen en bij groote warmte, slechts 100 kilogr. torschen

dragen; derhalve kunnen 1000 muilezels slechts 200,000 rations beschuit dragen, en dus wanneer men aan een korps van 6000 man denkt, slechts voor 25 dagen levensmiddelen vervoeren. Bovendien zal men dan nog 500 man behoeven, om deze muildieren te geleiden, welke manschappen onder het getal strijders niet kunnen medegerekend worden. Naar hetgeen door ons met eigen oogen is gezien, kunnen wij de verzekering geven, dat meer dan het derde gedeelte der muildieren na tien marschdagen buiten dienst zal zijn, en 't is het algemeen bekend, dat eene expeditie van twintig of dertig dagen in Afrika eene allermoeijelijkste zaak is.

De Arabieren zijn ligt, omdat zij matig zijn. Een onder de asch gebakken brood of koek, een weinig *couscoussou* voedt hen gedurende vier en twintig uren. Ieder stam belast zich wanneer hij ten strijde gaat, met zijne eigene levensmiddelen, bestaande in grof meel, boonen, in koffij door den *kouadge* gedragen wordende, en in eenige ponden gerst voor de paarden. De manschappen voorzien zich zelve van munitie, namelijk ieder van tien tot twintig patronen.

In den jongsten tijd organiseerde *Abd-el-Kader* een korps *topgis* (kanonniers) die patronen op muilezels medevoerden; en voor den aanval bij de engte van Mouzaya, den 20sten Mei 1840, ontving ieder man zijner geregelde troepen 30 patronen.

Na het gevecht keert iedere stam huiswaarts, en de Kabijlen slapen zelden ver van hunne *gourbis*. De kavallerie blijft langer te velde, de naburige stammen leveren haar eenigen voorraad, en men heeft er nabij Blidah gezien die uit de omstreken van Oran kwamen. Maar daar de Emir geene magazijnen heeft aangelegd, kan hij nergens eene magt van eenig belang bijeenhouden. De geregelde troepen moeten dus veel ontberingen lijden, en ofschoon zij alle stammen die zij ontmoeten plunderen, kunnen de geregelde bataillons toch slechts korten tijd op een bepaald punt vereenigd blijven. De levensmiddelen die men aan hen uitdeelt zijn soms van de slechtste hoedanigheid; de tot ons overgekomen soldaten konden over derzelver slechtheid niet genoeg uitwijden. Kortom, daar de magazijnen van den Emir volstrekt niets beteekenen, is het hem onmogelijk met al zijne troepen, op één punt vereenigd, een veldtogt van eenigen duur uit te houden. Voor ons nu is het van belang, hem te noodzaken in dien moeijelijken toestand te blijven, hem lang schaak te zetten, tot het gebrek aan voedsel de stammen noodzaakt zich te scheiden, en dat *Abd-el-Kader* gevolgelijk van het eenige middel dat hij bezat om hen onder zijne gehoorzaamheid te houden, beroofd worde. Maar, om dat doel te bereiken moet men overvloedig van levensmiddelen voorzien zijn, want onze Europeanen marcheren slechts wanneer zij verzekerd zijn van volle rations te bekomen. Wij zeiden zoo aanstonds dat de muilezels alleen ontoereikend zijn om de levensmiddelen te vervoeren, later zullen wij de middelen aanwijzen om daarin te voorzien.

Wanneer een leger zich op marsch begeeft, moet het levensmiddelen genoeg bij zich hebben, om langen tijd de geregelde korpsen van den Emir te vervolgen en te trachten deze van het overig gedeelte van het vijandelijk leger af te scheiden; onze detachementen met die vervolging belast, moeten daarenboven ligte troepen, en voor vier, zes en meer dagen van levensmiddelen verzekerd zijn. Het hoofdkorps moet de grootst mogelijke hoeveelheid levensmiddelen medevoeren, en voorzien zijn van de best daartoe geschikte middelen. Dit groot depôt van levensmiddelen moet vervolgens gevestigd worden op het punt dat het digtst nabij het centrum der vijandelijke gewesten ligt. Van dit centrum moeten onze troepen het vijandelijk land tot zestien à twintig uren in den omtrek vernielen; zij moeten alle levensmiddelen die zij reeds opgegaard of te velde vinden staan, verzamelen, om hunnen marsch te kunnen voortzetten en den vijand te noodzaken, zich in onherbergzame oorden te verwijderen, waar hij van honger en koude omkomt. Eindelijk moeten de Arabieren leeren, dat de verste afstanden door onze troepen zullen worden afgelegd, zonder dat zij het ontkomen, ten ware dat zij tusschen hen en ons zeer groote ruimten lieten.

Zoodra de stammen in het gevolg van den Emir wegvlugten, zoodra zij de zuidelijke helling der bergen die de vlakte van Metidja begrenzen verlaten, zal de kolonie een goed resultaat verkregen hebben; want daar de Arabieren slechts voor zeven of acht dagen levensmiddelen medevoeren, zal het hun aan de noodige middelen in den omtrek van Algiers ontbreken; hunne togten zullen zeldzamer en hunne magt zal gemakkelijker worden vernietigd door die over welke wij kunnen beschikken.

(*Het vervolg hierna.*)

183ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.
VIJFDE KLASSE.

17e Trekking: No. 8306, een prijs van ƒ 15,000.
18e — Nos. 22086, 18766, ieder ƒ 1000.
19e — No. 1438, ƒ 1000.
20e — No. 4997, ƒ 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (8 Junij) werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. 51¾, ⅞, 15/16; dito 5 pCt. 100, een zest.; Kansbill. 24¾, dert. zest.; Syndik. 4½ pCt. 90⅝; Handelm. 165⅝, ¼, tweeachtste; O. I. 5 pCt. 97 negen zest.; Rijn spoorw. 95; Ardoins 21⅞; oude Russen 104¾; Metall. 105¾.

*** Heden overleed Mevr. Vrouwe MARGARETHA CLAUDINA BANIER, Weduwe van wijlen den Wel-Ed. Gestr. Heer JAN STEVEN VERSPYCK, in den ouderdom van ruim 76 jaren.

BREDA, 8 Junij 1841.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.